

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 27. oktoober 2023
(OR. en)

14665/23

TRANS 446

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	27. oktoober 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 687 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel OTIFI ajutise õigusasjade ja rahvusvahelise koostöö komisjoni viiendal koosolekul

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 687 final.

Lisatud: COM(2023) 687 final

Brüssel, 27.10.2023
COM(2023) 687 final

2023/0388 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel OTIFI ajutise õigusasjade ja rahvusvahelise koostöö komisjoni viiendal koosolekul

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel Rahvusvahelise Raudteeveo Valitsustevahelise Organisatsiooni (OTIF) ajutise õigusasjade ja rahvusvahelise koostöö komisjoni (edaspidi „komisjon“) viiendal koosolekul ja mis puudutab nõuandva õigusliku arvamuse vastuvõtmist OTIFI eeskirjade tõlgendamise kohta seoses teenindusrajatistega ning selliste otsuste vastuvõtmist, mis käsitlevad rahvusvaheliste raudteekaubaveo dokumentide digitaliseerimist, OTIFI pikaajalise strateegia väljatöötamist, COTIFI ja/või OTIFI liikmesuse peatamist ja lõpetamist seoses konkreetse OTIFI liikmesriigiga, elektrooniliste allkirjade kasutamist OTIFI ja selle liikmete vahelises ametlikus teabevahetuses, OTIFI nime, lühendite, logo ja materjalide õiguslikku kaitset ning mõiste „ekspert“ selgitamist sidusrühmade kaasamiseks komisjoni tegevusse.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Rahvusvahelise raudteeveo konventsioon

Rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga (COTIF) reguleeritakse OTIFI toimimist ja tegevust üldiselt. COTIFiga on liitunud 51 riiki, sealhulgas ELi 25 liikmesriiki, v.a Küpros ja Malta. Alates 1. juulist 2011 on ka Euroopa Liit COTIFI osaline.

COTIF koosneb põhikonventsioonist ja seitsmest liitest, mis moodustavad konventsiooni lahutamatu osa ning millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad reisijate ja kaupade rahvusvaheliseks raudteeveoks (lisa A: Reisijate rahvusvahelise raudteeveo leping (CIV) lisa B: Kaupade rahvusvahelise raudteeveo leping (CIM) lisa C: Ohtlike kaupade rahvusvaheline raudteevedu (RID) lisa D: Veeremiüksuste kasutamist rahvusvahelises raudteeliikluses käsitlev leping (CUV) lisa E: Taristu kasutamist rahvusvahelises raudteeliikluses käsitlev leping (CUI) lisa F: Rahvusvahelises liikluses kasutatava raudteematerjali suhtes kohaldatavate tehniliste standardite kehtestamine ja ühtsete tehniliste nõuete vastuvõtmine (APTU) lisa G: Rahvusvahelises liikluses kasutatavale raudteematerjalile tehnilise kasutusloa andmise ühtsed eeskirjad (ATMF).

2.2. Euroopa Liidu ja Rahvusvahelise Raudteeveo Valitsustevahelise Organisatsiooni vaheline leping

Nõukogu võttis 16. juunil 2011 vastu otsuse 2013/103/EL Euroopa Liidu ja Rahvusvaheliste Raudteevedude Valitsustevahelise Organisatsiooni vahelise lepingu (Euroopa Liidu ühinemise kohta 9. mai 1980. aasta rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga (COTIF), mida on muudetud 3. juuni 1999. aasta Vilniuse protokolliga) allakirjutamise ja sõlmimise kohta¹. Leping jõustus 1. juulil 2011. Nõukogu otsus 2013/103/EL sisaldab liidu deklaratsiooni pädevuse teostamise kohta (I lisa) ning nõukogu, liikmesriikide ja komisjoni sisekorda OTIFI raames toimuvate menetluste jaoks (III lisa).

¹ ELT L 51, 23.2.2013, lk 1.

2.3. Ajutine õigusasjade ja rahvusvahelise koostöö komisjon

OTIFI üldkogu 15. istungjärgul 2021. aasta septembris loodi OTIFI ajutine õigusasjade ja rahvusvahelise koostöö komisjon (edaspidi „komisjon“) ja see pidas oma esimese koosoleku 2021. aasta novembris.

Kõnealuse komisjoni volitused on sätestatud kodukorra artiklis 2: a) koostada konventsiooni muutmise või täiendamise ettepanekuid; b) anda õigusalaselt nõu omal algatusel või konventsiooni artikli 13 lõikes 1 ja 2 osutatud organite taotlusel või nende loodud organite taotlusel; c) edendada ja hõlbustada konventsiooni toimimist ja rakendamist; d) jälgida ja hinnata õigusakte; e) teha otsuseid koostöö kohta teiste rahvusvaheliste organisatsioonide ja ühendustega, sealhulgas luua konsulteerimise eesmärgil teiste rahvusvaheliste organisatsioonide ja ühendustega kontaktrühmi ja saata neid rühmi laiali ning jälgida selliste rühmade toimimist.

Vajaduse korral esitab komisjon oma järeldused ja ettepanekud COTIFI artikli 13 lõikes 1 osutatud pädevatele organitele kaalumiseks või otsuse tegemiseks.

Komisjoni tööprogrammi ajakohastati viimati 2023. aasta aprillis (LAW-23079-JUR 4).

2.4. Komisjoni kavandatavad aktid

Komisjon peaks oma viiendal koosolekul võtma vastu nõuandva õigusliku arvamuse ja muud asjakohased otsused, mis võiksid mõjutada OTIFI tegevust.

- 3. päevakorrapunkt. CUI ühtsete eeskirjade kohaldamine teenindusrajatistele: komisjon võib võtta vastu nõuandva õigusliku arvamuse; kuigi tuleb teha vahet CUI ühtsete eeskirjadega hõlmatud lepingutel ja kohustustel, mida selliste lepingute pooled peavad liidu õiguse kohaselt täitma, käsitletakse käesoleval juhul arvamuse eelnõus ka koostoimet OTIFI eeskirjade ja liidu õigusaktide vahel raudteearistu määratluse küsimuses (reguleeritud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2012/34/EL,² millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond); nimelt viidatakse arvamuses suuresti direktiivile 2012/34/EL, et teha kindlaks, kuidas tõlgendada CUI ühtsete eeskirjade kohaldamist teenindusrajatiste suhtes, ja oma järelduste punktis 3 viidatakse konkreetselt vajadusele tõlgendada OTIFI liikmete suhtes kohaldatavat avalikku õigust, mistõttu võib nõuandev aramus otsustavalt mõjutada liidu õigusaktide sisu.
- 4. päevakorrapunkt. Rahvusvahelise transpordi, eelkõige kaubaveodokumentide digitaliseerimine: komisjon võib otsustada teha OTIFI sekretariaadile ülesandeks koostada ettepanek COTIFI muutmiseks, et hõlbustada elektroonilise raudteeveokirja kasutuselevõttu; seda rahvusvahelise raudteekaubaveoga seotud elektroonilist teabevahetust reguleeritakse ELi tasandil Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2020. aasta määrusega (EL) 2020/1056 elektroonilise kaubaveoteabe kohta; põhjenduses 6 on muu hulgas sätestatud, et „(...) Pädevate asutuste kohustust aktsepteerida ettevõtjate poolt elektrooniliselt kättesaadavaks tehtud teavet tuleks kohaldada ka siis, kui liidu õigusaktides või käesoleva määruse kohaldamisalasse kuulavas liikmesriikide õiguses nõutakse teavet, millele on osutatud ka asjakohastes rahvusvahelistes konventsioonides, nagu konventsioonid, mis reguleerivad rahvusvahelisi veolepinguid eri transpordiliikide puhul, näiteks (...) rahvusvahelise

² ELT L 343 14.12.2012, lk 32.

raudteeveo konventsioon (COTIF)³; seetõttu on COTIFi muutmine, mille ettevalmistamise võib komisjon otsustada teha OTIFi sekretariaadile ülesandeks, rahvusvahelise õiguse kohaselt siduv ja võib otsustavalt mõjutada ELi õigusaktide sisu.

- 6. päevakorrapunkt. OTIFi pikaajalise strateegia väljatöötamine: tuginedes üldkogu 15. istungjärgu otsusele ja kooskõlas oma tööprogrammiga, jätkab komisjon OTIFi peasekretäri abistamist OTIFi pikaajalise strateegia ettevalmistamisel; sellel koosolekul arutab komisjon strateegia muudetud versiooni ja nõustab peasekretäri võimalike muudatuste või paranduste osas; EL on COTIFi osaline ja OTIFi liige; OTIFi pikaajaline strateegia hõlmab kõiki OTIFi tegevusi, sealhulgas õigusakte ja poliitikavaldkondi, milles ELil on ainupädevus (nt raudteeohutus ja tehnilised standardid, ohtlike kaupade vedu); lisaks avaldab pikaajaline strateegia, kui üldkogu võtab selle vastu oma järgmisel korralisel istungjärgul, otsustavat mõju OTIFi tööprogrammi sisule ja võib-olla ka erinevatele aspektidele seoses COTIFiga, mille osaline EL on.
- 7. päevakorrapunkt. COTIFi ja/või OTIFi liikmesuse peatamine ja lõpetamine seoses konkreetse liikmesriigiga: komisjon kaalub võimalust teha OTIFi sekretariaadile ülesandeks koostada ettepanek COTIFi muutmiseks; see on seotud selle organisatsiooni korralduse ja toimimisega, mille osaline EL on, ning võib tähendada COTIFi muutmise ettepanekute väljatöötamist; see päevakajaline küsimus puudutab kogu OTIFi tegevust, sealhulgas valdkondi, milles ELil on ainupädevus; seetõttu on COTIFi muutmine, mille ettevalmistamise võib komisjon otsustada teha OTIFi sekretariaadile ülesandeks, rahvusvahelise õiguse kohaselt siduv ja võib otsustavalt mõjutada ELi õigusaktide sisu.
- 8. päevakorrapunkt. Elektrooniliste allkirjade kasutamine OTIFi ja selle liikmete vahelises ametlikus teabevahetuses: komisjon võib otsustada anda sekretariaadile üldised juhised koostada soovitus elektrooniliste allkirjade kasutamise kohta OTIFi ja selle liikmete vahelises ametlikus teabevahetuses; seda valdkonda reguleeritakse ELi tasandil määrusega (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul; seetõttu võib soovitus, mille ettevalmistamise võib komisjon otsustada teha OTIFi sekretariaadile ülesandeks, otsustavalt mõjutada ELi õigusaktide sisu.
- 9. päevakorrapunkt. OTIFi nime, lühendi, logo ja materjalide õiguslik kaitse: komisjon uurib õiguslikke nõudeid ja võib otsustada võimalike meetmete üle OTIFi nime, lühendi, logo ja materjalide õiguskaitse tõhustamiseks; avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist reguleeritakse ELi tasandil Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiviga (EL) 2019/1024³ avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta ning komisjoni 12. detsembri 2011. aasta otsusega komisjoni dokumentide taaskasutamise kohta (2011/833/EL)⁴; seetõttu võivad komisjoni poolt selles valdkonnas tehtavad otsused otsustavalt mõjutada ELi õigusaktide sisu.
- 10. päevakorrapunkt. Registreeritud sidusrühmade osalemine ajutises õigusküsimuste ja rahvusvahelise koostöö komisjonis: komisjon võib otsustada selgitada mõistet „ekspert“ sidusrühmade kaasamiseks komisjoni tegevusse; eesmärk on lubada

³ ELT L 172, 26.6.2019, lk 56–83.

⁴ ELT L 330, 14.12.2011, lk 39.

ekspertidel osaleda kui rahvusvahelises raudteesektoris tegutsevad juriidilised isikud, näiteks vedajad ja taristuettevõtjate esindajad; mõiste „ekspert“ tõlgendamist käsitleval otsusel seoses soovitusel sidusrühmade kaasamise kohta OTIFI töösse on õiguslikud tagajärjed, kuna see mõjutab otsuste tegemist COTIFI raames, milles EL on osaline.

2.5. Liidu pädevus ja hääleõigus

Euroopa Liidu ja Rahvusvahelise Raudteeveo Valitsustevahelise Organisatsiooni vahelise lepingu (Euroopa Liidu ühinemise kohta COTIFiga, mis kiideti heaks nõukogu 16. juuni 2011. aasta otsusega) artiklis 6 on sätestatud:

„1. Liidu ainupädevusse kuuluvate küsimuste otsustamisel kasutab liit konventsiooni raames oma liikmesriikide hääleõigust.

2. Otsuste tegemisel küsimustes, kus liidul on oma liikmesriikidega jagatud pädevus, kasutab hääleõigust kas liit või tema liikmesriigid.

3. Konventsiooni artikli 26 lõike 7 kohaselt on liidul sama palju hääli, kui palju on tal liikmeid, kes on ühtlasi konventsiooni liikmesriigid. Kui liit hääletab, siis liikmesriigid ei hääleta.“

Seoses komisjoni viiendal koosolekul tehtavate otsustega, mida on selgitatud eespool punktis 2.4, leiti, et kõik päevakorrapunktid kuuluvad täielikult või osaliselt liidu ainupädevusse.

Eespool nimetatud õigusaktid, mille komisjon peab vastu võtma, puudutavad konkreetseid valdkondi, milles EL on teostanud oma pädevust ja võtnud vastu sise-eeskirjad, mis võivad saada mõjutatud (päevakorrapunktid 3, 4, 8, 9), või puudutavad valdkondadevahelisi või haldusküsimusi, mis on seotud COTIFiga reguleeritavate sisuliste küsimustega, mille raskuse kuulub peamiselt liidu ainupädevusse (päevakorrapunktid 6, 7, 10).

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

3. päevakorrapunkt – CUI ühtsete eeskirjade kohaldamine teenindusrajatistele

Kooskõlas oma tööprogrammiga peaks komisjon uurima küsimust seoses taristu kasutamist rahvusvahelises raudteeliikluses käsitleva lepingu ühtsete eeskirjade (CUI – konventsiooni lisa E, edaspidi „CUI ühtsed eeskirjad“) kohaldamisega teenindusrajatiste suhtes ning esitama selles küsimuses nõuandva arvamuse.

Komisjon pidas oma neljandal koosolekul üldise arutelu CUI ühtsete eeskirjade kohaldamise üle teenindusrajatiste suhtes, tuginedes OTIFI sekretariaadi koostatud algdokumendile (LAW-23022-JUR 4/8). Pärast arutelu tegi komisjon sekretariaadile ülesandeks koostada õigusliku arvamuse eelnõu.

Komisjon vaatab oma viiendal koosolekul läbi sekretariaadi koostatud nõuandva õigusliku arvamuse eelnõu (LAW-23109-JUR 5/3). Selle eesmärk on selgitada CUI ühtsete eeskirjade kohaldamisala, eelkõige seda, kas mõistet „taristu“ tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab paikseid teenindusrajatise Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta direktiivi

2012/34/EL (millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond)⁵ tähenduses, võttes arvesse asjaolu, et COTIFis ja eelkõige CUI ühtsetes eeskirjades ei määratleta ega viidata mõistele „teenindusrajatised“.

CUI ühtsete eeskirjade artikli 3 punktis a on raudteetaristu määratletud järgmiselt:

raudteetaristu – kõik raudteeliinid ja püsirajatised, mis on vajalikud veeremite liikluseks ja liiklusohutuseks.

Nagu on rõhutatud sekretariaadi algdokumendis, näitab mõiste sõnasõnaline tõlgendamine, et see hõlmab nii raudteeliine kui ka püsirajatisi. Teiseks peavad need selleks, et kuuluda määratluse alla, olema vajalikud kahel kumulatiivsel eesmärgil: veeremi liiklus ja liiklusohutus.

Sellest lähtepunktist ja muudest temaga seotud analüütilistest elementidest lähtuvalt on OTIFI sekretariaadi koostatud õigusliku arvamuse eelnõus jõutud järeldusele, et:

- CUI ühtseid eeskirju kohaldatakse kõigi lepingute suhtes, mis käsitlevad raudteetaristu kasutamist rahvusvaheliseks veoks CIVi ühtsete eeskirjade (COTIFI lisa A) ja CIMi ühtsete eeskirjade (COTIFI lisa B) tähenduses;
- CUI ühtsed eeskirjad ei mõjuta OTIFI liikmete suhtes kohaldatavat avalikku õigust seoses raudteetaristu ja sellele juurdepääsuga ning täiendavad seda õigust;
- on vaja tagada CUI ühtsete eeskirjade ja OTIFI liikmete suhtes kohaldatava avaliku õiguse ühtlustatud ja täiendav tõlgendamine, et vältida konflikte kahe õiguskorra vahel ja võimaldada CUI ühtsete eeskirjade kohaldamist;
- „raudteetaristu“ määratlemine CUI ühtsete eeskirjade tähenduses peaks toimuma kahes etapis. Esiteks määrab OTIFI liikme suhtes kohaldatav avalik õigus kindlaks, mis on raudteetaristu ja millised on sellele juurdepääsu tingimused. Teiseks võib CUI ühtsete eeskirjade kohase kasutuslepingu sõlmida üksnes sellise raudteetaristu kohta, mis on määratletud OTIFI liikme suhtes kohaldatavas avalikus õiguses ja mis vastab CUI ühtsete eeskirjade artikli 3 punkti a nõuetele.

Need järeldused on täielikult nõuetele vastavad ja kooskõlas ELi õigusraamistikuga, millega reguleeritakse raudteevõrgule juurdepääsu õigusi ja raudteeveoteenuste osutamist, nagu on sätestatud direktiivis 2012/34/EL. Seepärast tehakse ettepanek toetada nõuandva õigusliku arvamuse vastuvõtmist selle praeguses versioonis.

4. päevakorrapunkt – Rahvusvahelise transpordi, eelkõige kaubaveodokumentide digitaliseerimine

2022. aastal korraldas OTIFI sekretariaat uuringu raudteekaubaveo elektroonilisi dokumente käsitlevate eeskirjade kohta. Pärast uuringu tulemuste arutamist oma kolmandal koosolekul jõudis komisjon järeldusele, et puudub vahetu vajadus muuta kaupade rahvusvahelise raudteeveo lepingu (CIM) ühtseid eeskirju (COTIFI lisa B, edaspidi „CIMi ühtsed eeskirjad“) seoses raudteekaubaveo elektrooniliste dokumentidega, ning tegi sekretariaadile ülesandeks esitada oma järgmisel koosolekul ettepanek võimalike järelduste kohta.

⁵ ELT L 343, 14.12.2012, lk 32.

Sekretariaadi koostatud algdokumendis märgiti, et Rahvusvahelise Raudteetranspordi Komitee (CIT) ja Raudteede Koostööorganisatsiooni (OSJD) ühiselt välja töötatud elektroonilise veokirja juhtumit ei dokumenteeritud. See ühine OTIFi-OSJD-veokiri on juba elektroonilises vormingus olemas ja seda haldab OTIFi osa puhul CIT. Selles raamistikus on välja töötatud mitu dokumenti, mis tõhusalt täiendavad COTIFi üldsätteid elektroonilise veokirja funktsionaalse samaväärsuse kohta.

Oma neljandal koosolekul paluti komisjonil otsustada võimalike järelmeetmete üle, kui neid on. Komisjonil ei olnud aga aega seda küsimust arutada ja lükkas selle edasi viiendale koosolekule. Kavandatav liidu seisukoht on seega identne komisjoni neljandaks koosolekuks ettevalmistatud seisukohaga, mis on esitatud nõukogu dokumendis ST 7918/23, st võtta seisukoht, et CIMi ühtsete eeskirjade kehtivad sätted on paberivaba veo puhul piisavad, ning kutsuda sekretariaati üles valmistama järgmiseks istungiks ette analüütiline mitteametlik dokument CIMi ühtsete eeskirjade võimaliku muutmise kohta, et hõlbustada CIMi elektroonilise veokirja kasutuselevõttu.

6. päevakorrapunkt – OTIFi pikaajalise strateegia väljatöötamine

Vastavalt oma tööprogrammile peaks komisjon „abistama peasekretäri valmistada ette pikaajaline strateegia, mis põhineb üldkogu 15. istungjärgul vastu võetud otsusel“. Oma neljandal koosolekul soovitas komisjon peasekretäril, et OTIFi pikaajaline strateegia „peaks hõlmama taustaanalüüsi asjakohaseid elemente ja see tuleks ümber struktureerida ühtseks strateegiadokumendiks, milles on esitatud seosed asjaomaste küsimuste ja probleemide analüüsi ning strateegiliste eesmärkide vahel“.

Samuti teatas komisjon peasekretärile, et OTIFi pikaajaline strateegia peaks koosnema järgmistest põhielementidest:

- „Visioon: rahvusvahelise foorumina peaks OTIFil olema keskne roll, et muuta raudteetransport kestliku ja sujuva rahvusvahelise transpordisüsteemi alustalaks.
- Missioon: igakülselt soodustada, parandada ja hõlbustada rahvusvahelist raudteeliiklust (vt COTIFi artikkel 2).
- Strateegilised eesmärgid: 1. Tagada OTIFi õiguse tõhus ja ühetaoline kohaldamine. 2. Laiendada OTIFi õiguse kohaldamist võimalikult suurele geograafilisele piirkonnale. 3. Tagada, et OTIFi õigusaktid oleksid alati asjakohased. 4. Suurendada OTIFi juhtivat rolli rahvusvahelises raudteetranspordis ning aidata saavutada sünergiat teiste asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonide ja ühendustega. 5. Aidata kaasa rahvusvahelise raudteeliikluse õiguse harmoniseerimisele ja ühtlustamisele.

Komisjon peaks oma viiendal koosolekul andma peasekretärile täiendavaid nõuandeid ja juhiseid, mis põhinevad strateegiadokumendi eelnõu muudetud versioonil, et saavutada üldine konsensus pikaajalise strateegia struktuuri ja sisu suhtes. Pärast muudetud strateegiadokumendi kavandi läbivaatamist on ELi seisukoht toetada peasekretäri koostatud praegust versiooni ja pakkuda välja mõned üksikud parandused, mida on kirjeldatud nõukogu otsuse lisas.

7. päevakorrapunkt – COTIFi ja/või OTIFi liikmesuse peatamine ja lõpetamine seoses konkreetse liikmesriigiga

4. augustil 2022 otsustas komisjon lisada oma tööprogrammi teema „COTIFI ja/või OTIFI liikmesuse peatamine ja lõpetamine seoses konkreetse liikmesriigiga“. Töö eesmärk ja ulatus määratleti järgmiselt: „OTIFI ja rahvusvahelise õiguse normide ning asjaomaste tavade läbivaatamine seoses lepingute ja liikmesuse peatamise ja lõpetamisega (sealhulgas mõnede õiguste piiramine)“.

Oma kolmandal koosolekul võttis komisjon teadmiseks sekretariaadi koostatud algdokumendi ja otsustas arutelu selles küsimuses edasi lükata.

Oma neljandal koosolekul paluti komisjonil jätkata arutelusid ja kaaluda eelkõige järgmisi küsimusi:

- Kas OTIFI eeskirjade rikkumise eest tuleks üldjuhul kohaldada karistusi üksnes juhul, kui see on COTIFiga sõnaselgelt ette nähtud.
- Kas COTIFis tuleks sätestada karistused rahvusvahelise õiguse rikkumise eest üldiselt, kui COTIFI enda eeskirju ei rikuta. Kui jah, siis millised võimalikud rikkumised tuleks hõlmata?
- Kas COTIFis tuleks sätestada karistused muude rikkumiste eest kui rahaliste osamaksete tasumata jätmine. Kui jah, siis millised võimalikud rikkumised tuleks hõlmata?
- Milline OTIFI organ peaks vastutama otsuse tegemise eest selle kohta, kas asjaomaseid eeskirju on rikutud? – Milline OTIFI organ peaks tegema otsuse karistuste kohaldamise, õiguste taastamise ja väljaarvatud liikmesriikide tagasivõtmise kohta ning millise häälteenamusega?
- Kas asjaolud, mis välistavad teo õigusvastasuse, peaksid olema sõnaselgelt hõlmatud COTIFiga?
- Kas väljaarvamise korral peaks väljaarvatud liikmete tagasivõtmisel järgima sama menetlust nagu uute liikmete vastuvõtmisel või peaks menetlus olema teistsugune? Kas tuleks kehtestada eritingimused?

Kuna need küsimused vajavad täiendavat analüüsi, lükati nendega seonduv arutelu edasi viiendale koosolekule. Nõukogu maismaatranspordi töörühmas toimunud arutelude käigus palus mitu liikmesriiki arutada seda küsimust pärast komisjoni neljandat koosolekut, et anda piisavalt aega sisukateks aruteludeks ja konsultatsioonideks, et jõuda komisjoni viiendaks koosolekuks üksikasjalikult määratletud seisukohani. Sellega seoses koostasid komisjoni talitused põhjaliku mitteametliku dokumendi, mille nõukogu peasekretariaat edastas 12. juulil 2023 (viide ST 11781/23) ning mida arutati nõukogu maismaatranspordi töörühmas 4. ja 18. septembril 2023.

Selle mitteametliku arutelu tulemuste põhjal tugineb kavandatav liidu seisukoht järgmistele peamistele põhimõtetele:

- Mis tahes karistusi OTIFI eeskirjade rikkumise eest tuleks kohaldada üksnes juhul, kui see on COTIFiga sõnaselgelt ette nähtud.
- COTIFI muudatusi võib ette näha, et määrata kindlaks karistused teatavate COTIFI sätete rikkumise korral, välja arvatud eelarvesse tehtavate rahaliste osamaksete

tasumata jätmise korral, näiteks 1) OTIFI eeskirjade rikkumine, mis põhjustab COTIFiga reguleeritud rahvusvahelise raudteeliikluse võimaliku või tegeliku häire, ja/või 2) OTIFI eeskirjade rikkumine, mis tõsiselt takistab OTIFI eesmärki soodustada, hõlbustada ja parandada rahvusvahelist raudteeliiklust.

- COTIFiga kehtestatud võimalus näha ette karistused rahvusvahelise õiguse rikkumise eest üldiselt oleks uuenduslik ning nõuab sellise otsusega kaasneva võivatele tagajärgedele tähelepanu pööramist ja nende hoolikat analüüsimist.
- Üldkogu peaks ametlikult vastutama otsuse tegemise eest selle kohta, kas asjaomaseid eeskirju on rikutud, ja vastutama selliste otsuste tegemise eest, mis käsitlevad karistuste kohaldamist, õiguste taastamist ja väljaarvatud liikmesriikide tagasivõtmist.
- Asjaolud, mis välistavad teo õigusvastasuse, tuleks sõnaselgelt lisada COTIFisse ja sõnastada kooskõlas rahvusvahelise õiguse korraga, mis reguleerib riikide vastutust rahvusvaheliste õigusvastaste tegude eest.
- Väljaarvamise korral tuleks väljaarvatud liikmete tagasivõtmist põhimõtteliselt kaaluda ja heaks kiita ainult eritingimustel ning igal juhul ainult juhul, kui OTIFI eeskirjade rikkumine, mille tõttu karistus määrati, on tõhusalt parandatud.

Võttes arvesse geopoliitilist olukorda ja OTIFI olulist rolli raudteesektoris rahvusvahelisel tasandil, teevad liit ja selle liikmesriigid ettepaneku kaaluda võimalust lisada COTIFisse sätteid, millega nõutakse liikmetelt teiste liikmete raudteetaristu füüsilise ja funktsionaalse terviklikkuse austamist. Selle võiks näiteks lisada COTIFI artiklisse 5 (Liikmesriikide erikohustused). Sellise uue sätte rikkumine võib olla karistatav.

Tehakse ettepanek, et komisjon otsustaks teha OTIFI sekretariaadile ülesandeks koostada ettepanek COTIFI muutmiseks, võttes arvesse eespool nimetatud juhtpõhimõtteid.

8. päevakorrapunkt – Elektrooniliste allkirjade kasutamine OTIFI ja selle liikmete vahelises ametlikus teabevahetuses

Vastavalt oma tööprogrammile peaks komisjon „vaatama läbi õiguslikud nõuded elektrooniliselt allkirjastatud dokumentide (volikirjad, kirjad, kinnitused, reservatsioonid, hoiulevõtja teatised jne) kasutamiseks ja aktsepteerimiseks OTIFI ja selle liikmete vahelises ametlikus suhtluses“. Eespool nimetatud läbivaatamise kohaselt peaks ta andma soovitusi elektrooniliste allkirjade kasutamise ja aktsepteerimise kohta OTIFI ja selle liikmete vahelises ametlikus teabevahetuses.

Oma viiendal koosolekul palutakse komisjonil arutada seda teemat sekretariaadi koostatud algdokumendi alusel ja otsustada soovitusi koostamiseks antavate üldiste juhiste üle. Tuleb märkida, et kõnealune teema esitati komisjoni neljandal koosolekul arutamiseks, kuid see lükati edasi viiendale koosolekule.

Kavandatav liidu seisukoht on seega identne komisjoni neljandaks koosolekuks ettevalmistatud seisukohaga, mis on esitatud nõukogu dokumendis ST 7918/23, st toetada soovitusi ettevalmistamist, eelistatavalt OTIFI sekretariaadi poolt, et seda komisjoni järgmisel koosolekul arutada ja võimaluse korral vastu võtta.

Mis puudutab üldpõhimõtteid, siis tuleks arvesse võtta OTIFI liikmete erinevaid kogemusi ning seetõttu tundub asjakohane, et soovitus hõlmaks esimeses etapis ainult lihtsat teabevahetust, mis on nimetatud määruse (EL) 910/2014⁶ artikli 3 punktis 10. Selle sätte kohaselt tähendab e-allkiri lihtsa teabevahetuse mõistes elektroonilisi andmeid, mis on lisatud muudele elektroonilistele andmetele või on nendega loogiliselt seotud ja mida allkirja andja kasutab allkirja andmiseks.

9. päevakorrapunkt – OTIFI nime, lühendi, logo ja materjalide õiguslik kaitse

Eelmisel koosolekul ajakohastas komisjon oma tööprogrammi, lisades sellele järgmise punkti: „OTIFI nime, lühendi, logo ja materjalide õiguslik kaitse“. Viiendal koosolekul kaalub komisjon OTIFI sekretariaadi koostatud algdokumenti, mis sisaldab taustteavet ja analüüsi võimalike meetmete kohta OTIFI nime, lühendi, logo ja materjalide õiguskaitse parandamiseks, ning võib otsustada töötada OTIFI jaoks välja intellektuaalomandi dokumendihalduse põhimõtted.

Avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise küsimust reguleeritakse ELi tasandil avaandmete direktiiviga (2019/1024) ja komisjoni otsusega komisjoni dokumentide taaskasutamise kohta (2011/833/EL). Direktiiviga kehtestatakse liikmesriikide avaliku sektori asutuste ja teatavate riigi osalusega äriühingute valduses olevate dokumentide taaskasutamist reguleerivad miinimumeeskirjad ja praktiline kord. Euroopa Komisjoni taaskasutamispoliitika elluviimisel kasutatakse muu hulgas avatud juurdepääsu põhimõtteid, sealhulgas Creative Commons'i litsentsi (kuid mitte ainult) ja ainult vajaduse korral. On mitu erandit, mis välistavad avatud juurdepääsuga litsentsimismudelid täielikult. Autoriõigusega kaitstud dokumentide puhul on komisjon kohustatud tegema need taaskasutamiseks kättesaadavaks. OTIFil on oma dokumendid ja ta saab tugineda omandiõigusele, nagu autoriõigus ja mis tahes muu asjakohane intellektuaalomandi õigus seoses nende dokumentidega. Seepärast tehakse ettepanek toetada OTIFI jaoks intellektuaalomandi dokumendihalduse põhimõtete väljatöötamist. Üldpõhimõttena ei tohiks need minna kaugemale normidest, mida komisjon on kohustatud kohaldama oma dokumentide suhtes, või direktiivis (EL) 2019/1024 sätestatud normidest.

Mis puutub OTIFI nime, lühendi ja logo kaitsesse tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni artikli 6ter alusel, siis on ELil vastav pädevus Maailma Kaubandusorganisatsiooni intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu (TRIPS) alusel. Ta on selles valdkonnas vastu võtnud ka õigusakte, nt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1001⁷ Euroopa Liidu kaubamärgi kohta.

10. päevakorrapunkt – Registreeritud sidusrühmade osalemine ajutises õigusküsimuste ja rahvusvahelise koostöö komisjonis

Oma teisel koosolekul võttis komisjon vastu soovitusel sidusrühmade kaasamise kohta OTIFI töösse (lisa OTIF-22002-JUR 2). Samuti otsustati, et registreeritud sidusrühma staatus tuleks anda lihtsustatud kirjaliku menetlusega ja konsensuse alusel.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

⁷ ELT L 154, 16.6.2017, lk 1–99.

Kuigi soovitus on edukalt rakendatud, vajavad ekspertide kategooriad mõningast selgitust, võttes arvesse ühe eksperdi tagasikutsumist ja huvitatud raudteeveo-ettevõtjatelt järelepärimisi võimaluse kohta nimetada ekspert, kes esindab nende huve.

Komisjon peaks oma viiendal koosolekul kaaluma otsuse tegemist mõiste „ekspert“ kohta, et selgitada selle tähendust kui sõltumatu ametialase pädevusega eksperdid ja rahvusvahelises raudteesektoris tegutsevate juriidiliste isikute, näiteks vedajate ja taristuettevõtjate esindajad. Tehakse ettepanek toetada käesolevat ettepanekut sidusrühmade kaasamiseks komisiooni tegevusse.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud: „Nõukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega [...] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“⁸.

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

OTIFI ajutine õigusasjade ja rahvusvahelise koostöö komisjon on organ, mis on loodud lepinguga, nimelt rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga (COTIF), vastavalt selle artikli 13 lõikele 2.

Aktid, mille ajutine komisjon peab vastu võtma, on õigusliku toimega aktid. Kavandatavad aktid võivad tähendada selliste õigusaktide vastuvõtmist, mis on asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel siduvad ja mis võivad otsustavalt mõjutada ELi õigusaktide sisu, nimelt: direktiiv 2012/34/EL, määrus (EL) 2020/1056 ja määrus (EL) nr 910/2014.

Kavandatavad aktid ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seepärast on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatud aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab

⁸ Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaaõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud raudteetranspordiga. Seepärast on esildatud otsuse materiaaõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 91.

4.3. Kokkuvõte

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikkel 91 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel OTIFi ajutise õigusasjade ja rahvusvahelise koostöö komisjoni viiendal koosolekul

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 91 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liit ühines 9. mai 1980. aasta rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga, mida on muudetud 3. juuni 1999. aasta Vilniuse protokolliga (edaspidi „COTIF“), kooskõlas nõukogu otsusega 2013/103/EL⁹ ning Euroopa Liidu ja Rahvusvaheliste Raudteevedude Valitsustevahelise Organisatsiooni (OTIF) vahelise lepinguga Euroopa Liidu ühinemise kohta COTIFiga.
- (2) Vastavalt oma kodukorra artiklile 2 on OTIFi ajutisel õigusasjade ja rahvusvahelise koostöö komisjonil (edaspidi „komisjon“) volitused: a) koostada konventsiooni muutmise või täiendamise ettepanekuid; b) anda õigusalast nõu omal algatusel või konventsiooni artikli 13 lõigetes 1 ja 2 osutatud organite taotlusel või nende loodud organite taotlusel; c) edendada ja hõlbustada konventsiooni toimimist ja rakendamist; d) jälgida ja hinnata õigusakte; e) teha otsuseid koostöö kohta teiste rahvusvaheliste organisatsioonide ja ühendustega, sealhulgas luua konsulteerimise eesmärgil teiste rahvusvaheliste organisatsioonide ja ühendustega kontaktrühmi ja saata neid rühmi laiali ning jälgida selliste rühmade toimimist.
- (3) Liit osaleb komisjoni töös vastavalt COTIFi sätetele ja komisjoni töökorrale ning liidu COTIFiga ühinemise lepingu sätetele.
- (4) Komisjon peaks oma viiendal koosolekul, mis toimub 7.–9. novembril 2023, tegema otsuse nõuandva õigusliku arvamuse kohta seoses järgmisega: COTIFi lisa E kohaldamine teenindusrajatiste suhtes; COTIFi lisa B võimalikud muudatused, et hõlbustada CIMi elektroonilise raudteeveokirja kasutuselevõttu; OTIFi pikaajalise

⁹ Nõukogu 16. juuni 2011. aasta otsus 2013/103/EL Euroopa Liidu ja Rahvusvaheliste Raudteevedude Valitsustevahelise Organisatsiooni vahelise lepingu (Euroopa Liidu ühinemise kohta 9. mai 1980. aasta rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga (COTIF), mida on muudetud 3. juuni 1999. aasta Vilniuse protokolliga) allakirjutamise ja sõlmimise kohta (ELT L 51, 23.2.2013, lk 1).

strateegia väljatöötamise teatavad aspektid; COTIFi võimalikud muudatused seoses COTIFi ja/või OTIFi liikmesuse peatamise ja lõpetamisega seoses konkreetse liikmesriigiga; soovitus koostamine elektrooniliste allkirjade kasutamise kohta OTIFi ja selle liikmete vahelises ametlikus teabevahetuses; autoriõiguse poliitika väljatöötamine ning OTIFi nime, lühendi ja logo kaitset käsitlevate suuniste ettevalmistamine; ning mõiste „ekspert“ selgitamine sidusrühmade kaasamiseks komisjoni tegevusse.

- (5) On asjakohane määrata kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel komisjoni viiendal koosolekul, kuna liit on OTIFi liige ja komisjoni tehtavad otsused võivad tähendada selliste õigusaktide vastuvõtmist, mis on rahvusvahelise õiguse alusel siduvad ja võivad otsustavalt mõjutada ELi õigusaktide sisu, nimelt: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta direktiiv 2012/34/EL, millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond,¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2020. aasta määrus (EL) 2020/1056 elektroonilise kaubaveoteabe kohta¹¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ¹².
- (6) Komisjon peaks tegema otsuse nõuandva õigusliku arvamuse kohta seoses taristu kasutamist rahvusvahelises raudteeliikluses käsitleva lepingu ühtsete eeskirjade (CUI ühtsed eeskirjad, COTIFi lisa E) kohaldamisega raudteeteenindusrajatiste suhtes. On vaja tagada kõnealuste eeskirjade ja OTIFi liikmete poolt raudteeteenindusrajatiste suhtes kohaldatavate õigusaktide ühtlustatud ja üksteist täiendav tõlgendamine, eelkõige mis puutub liitu seoses direktiiviga 2012/34/EL).
- (7) COTIFi kehtivad sätted lubavad kasutada elektroonilist veokirja vastavalt funktsionaalse samaväärsuse põhimõttele paberversiooniga. Pidades silmas transpordi jätkuvat digitaliseerimist, on vaja läbi vaadata OTIFi õigusraamistiku asjakohasus ja kaaluda võimalikke variante COTIFi muutmiseks, et hõlbustada elektroonilise raudteeveokirja kasutuselevõttu, võttes arvesse ELis vastu võetud eeskirju, nagu on sätestatud määruises (EL) 2020/1056.
- (8) OTIFi strateegilise arendamise osas on oluline tagada, et peasekretärile antakse täiendavat nõu ja suuniseid OTIFi pikaajalise strateegia väljatöötamiseks, mis tuleks esitada arutamiseks ja vastuvõtmiseks OTIFi üldkogu järgmisel korralisel istungjärgul.
- (9) Võttes arvesse hiljutisi geopoliitilisi pingeid kogu Euroopas, peaks komisjon jätkama arutelusid COTIFi ja/või OTIFi liikmesuse peatamise ja lõpetamise üle seoses konkreetse liikmesriigiga. On vaja tagada, et COTIFi eeskirjad lepingute ja liikmesuse peatamise ja lõpetamise, sealhulgas mõnede õiguste piiramise kohta vaadatakse nõuetekohaselt läbi, ning otsustada, kas COTIFit tuleks muuta, et paremini kaitsta OTIFi organisatsiooni terviklikkust ja selle liikmete võrgustiku ning toetada paremini OTIFi eesmärki igakülgset soodustada, parandada ja hõlbustada rahvusvahelist raudteeliiklust.
- (10) Elektroonilise side arendamine nõuab teatavaid halduslikke uuendusi ja ajakohastamist, et tagada elektrooniliste allkirjade turvaline ja usaldusväärne

¹⁰ ELT L 343, 14.12.2012, lk 32.

¹¹ ELT L 249, 31.7.2020, lk 33.

¹² ELT L 257, 28.8.2014, lk 73.

kasutamine OTIFI ja selle liikmete vahelises ametlikus suhtluses. Sellega seoses on oluline toetada sellise soovitusete ettevalmistamist, milles võetakse arvesse OTIFI liikmete erinevaid kogemusi ja mis on kooskõlas ELi tasandil selles valdkonnas kehtestatud eeskirjadega, eelkõige määrusega (EL) nr 910/2014.

- (11) Seoses OTIFI nime, lühendi, logo ja intellektuaalomandi õiguskaitsega võib komisjon otsustada töötada OTIFI jaoks välja intellektuaalomandi dokumendihalduse põhimõtted. Selline poliitika tuleks kavandada nii, et hõlbustada OTIFI valduses oleva teabe ja dokumentide taaskasutamist kooskõlas eeskirjadega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivis (EL) 2019/1024¹³ avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta ning komisjoni 12. detsembri 2011. aasta otsuses komisjoni dokumentide taaskasutamise kohta (2011/833/EL)¹⁴.
- (12) Komisjon võib otsustada selgitada mõistet „ekspert“ seoses soovitusete sidusrühmade kaasamise kohta OTIFI töösse. Selle mõiste ühtlustatud tõlgendamine on vajalik, arvestades, kui oluline on tagada sidusrühmade asjakohane kaasamine komisjoni tegevusse.
- (13) Komisjoni viiendal koosolekul vastuvõetavad otsused on kooskõlas liidu õiguse ja strateegiliste eesmärkidega ning seepärast tuleks neid toetada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel Rahvusvahelise Raudteeveo Valitsustevahelise Organisatsiooni (OTIF) ajutise õigusasjade ja rahvusvahelise koostöö komisjoni viiendal koosolekul, on esitatud lisas.

Käesoleva otsuse lisas esitatud seisukohtade väiksemates muudatustes võivad liidu esindajad kõnealuses komisjonis kokku leppida ilma nõukogu täiendava otsuseta.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

¹³ ELT L 172, 26.6.2019, lk 56–83.

¹⁴ ELT L 330, 14.12.2011, lk 39.